

Teema 2. Sama jää on peittänyt meidät

FAKTAT J13. Siirtolohkareet

Eräs selvästi havaittava piirre Merenkurkun saaristossa on siirtolohkareiden määrä. Tämä lohkareinen moreenimaasto edustaa alueen nuorimpia moreenikerrostumia. Osa lohkareista on siirtolohkareita, joita mannerjäätikkö tai yksittäiset jäävuoret ovat kuljettaneet silloista Itämeren pitkin.

Graniittikivi halkeilee melko helposti. Mannerjäätikkö raastaa irti suuria lohkareita kallioperästä ja kuljettaa niitä jään mukana. Jään sulaessa siirtolohkareet päätyvät maalle. Lohkareet ovat eri kokoisia ja niitä voi löytää periaatteessa mistä vaan sellaisilta alueilta, jotka ovat jonkin jääkauden aikana olleet jään peitossa. Pohjois-Saksasta on löytynyt ruotsalaisesta peruskalliosta lähtöisin olevia siirtolohkareita.

Maailman suurin siirtolohkare sijaitsee Botsmarkissa Uumajassa. Se on kymmenen metriä korkea ja painaa yhtä paljon kuin 5 000 elefanttia.

Ennen vanhaan ihmisten löytäessä siirtolohkareita korkeilta tuntureilta he uskoivat jättiläisten paikanneen niitä sinne. Tämän takia lohkareita kutsuttiin

hiidenkiviksi. Ihmiset uskoivat, että jättiläiset eivät sietäneet kirkonkellojen ääntä ja sen takia heittelivät hiidenkiviä kirkkoja kohti saadakseen metelin loppumaan.

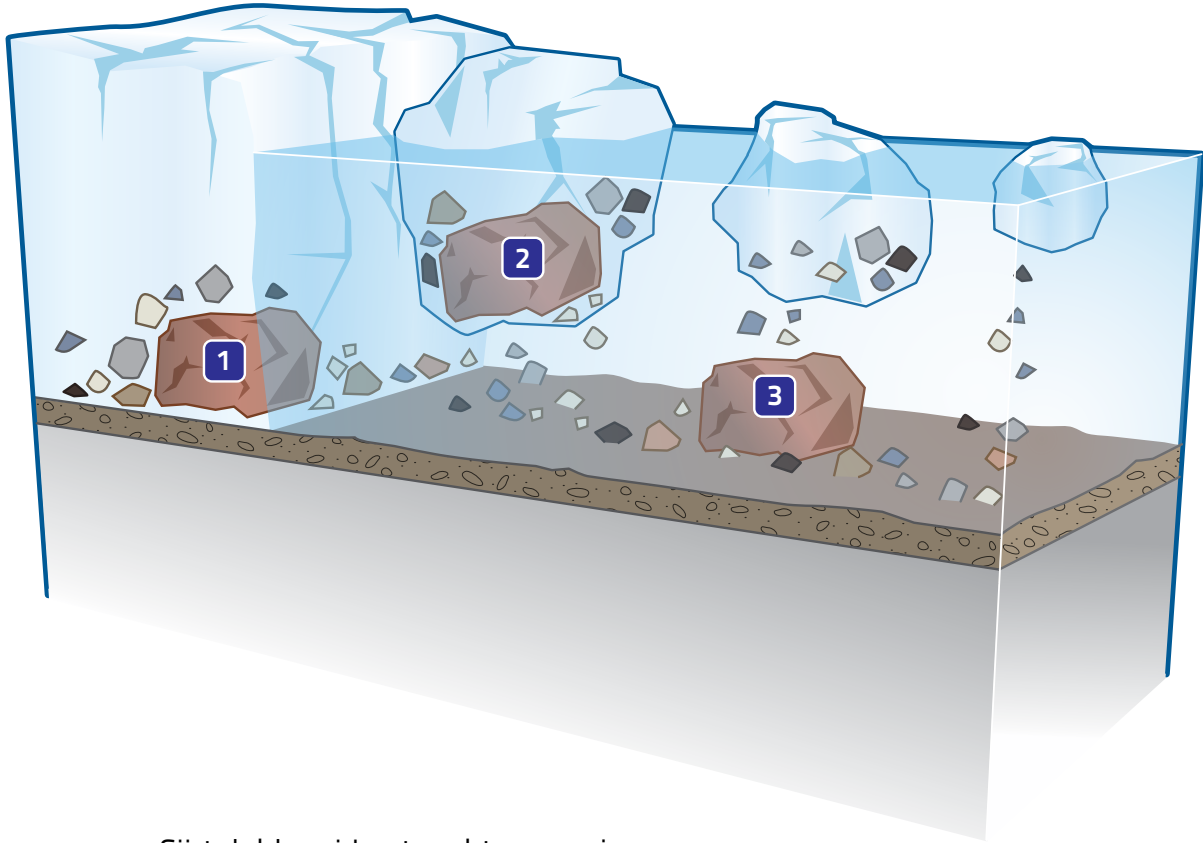

Foto: Anita Storm

Siirtolohkareet ovat suuria kiviä, jotka kulkeutuvat mannerjäädästä irtautuneiden jäävuorten mukana. Jäävuoren sulaessa lohkare vajoaa pohjaan. Suurin osa kelluvasta jäädästä sijaitsee vedenpinnan alla.

Foto: Thomas Birkö.

Siirtolohkareiden tapahtumasarja

1. Suuri mannerjäätikön sisään jäänyt kivilohkare kulkeutuu jään mukana reunaan kohti.
2. Mannerjäätiköstä lohkeaa jäävuoria ja kivilohkare kulkeutuu sellaisen mukana.
3. Jäävuori sulaa ja pienenee – kivilohkare irtoaa.